

Representantforslag 55 S

(2014–2015)

fra stortingsrepresentantene Torgeir Micaelsen, Tove Karoline Knutsen, Freddy de Ruiter og Karianne O. Tung

Dokument 8:55 S (2014–2015)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Torgeir Micaelsen, Tove Karoline Knutsen, Freddy de Ruiter og Karianne O. Tung om utvidet HPV-vaksinering

Til Stortinget

Bakgrunn

Innledning

Humant papillomavirus (HPV) øker risikoen for flere kreftformer.

Noen av de over 100 ulike HPV-typene er ufarlige og merkes ikke, mens andre HPV-typer kan føre til celleforandringer som øker risikoen for blant annet livmorhalskreft hos kvinner. HPV-infeksjon kan også øke risikoen for andre former for kreft hos både kvinner og menn. HPV-vaksinen beskytter mot HPV-relaterte kreftformer både for kvinner og menn. Vaksinen reduserer risikoen for livmorhalskreft med over 70 pst. Forslagsstillerne mener derfor at man må benytte de tilgjengelige virkemidlene, slik at antallet kvinner som får livmorhalskreft og forstadier til livmorhalskreft, reduseres. Gratis vaksiner til flere årskull og kampanjer for at flere unge jenter fra 25 år deltar på masseundersøkelserprogrammet til Kreftregisteret, er virkemidler som har god effekt. I tillegg mener forslagsstillerne at kjønnsnøytral vaksinering kan bidra til bedre infeksjonskontroll.

Historikk

Livmorhalskreft er den tredje største kreftformen som rammer kvinner globalt, og det er den vanligste kreftformen blant kvinner under 35 år. Ifølge Nasjonalt folkehelseinstitutt (FHI) får over 300 kvinner livmorhalskreft i Norge hvert år. I 2013 døde 75

kvinner av denne sykdommen. Hvert år blir rundt 3 000 kvinner operert for alvorlige forstadier til livmorhalskreft for å unngå videre utvikling til kreft. Gravide, som tidligere har gjennomgått en slik operasjon, har økt risiko for å abortere eller for at barnet blir født for tidlig.

Regjeringen Stoltenberg II var svært opptatt av kreftforebygging og kreftomsorg, og den leverte flere forbedringer på feltet. I juni 2013 lanserte regjeringen Stoltenberg «Sammen – mot kreft», Nasjonal kreftstrategi 2013–2017, som ble meget godt mottatt. Med dette representantforslaget ønsker forslagsstillerne å gjøre enda mer for å få ned forekomsten av livmorhalskreft, samt bidra til å forebygge andre HPV-relaterte kreftformer både for kvinner og menn.

HPV fører til livmorhalskreft

Livmorhalskreft skyldes smitte med HPV. Det finnes over 100 forskjellige typer av HPV, og noen få av disse gir økt risiko for kreft i livmorhalsen.

Det er observert en økning på rundt 30 pst. i antall tilfeller av livmorhalskreft blant kvinner under 40 år de siste årene i Norge. Økt forekomst av HPV kombinert med lav dekning av HPV-vaksinerte gjør at flere unge kvinner er utsatt for å få livmorhalskreft. Ifølge Kreftregisteret deltar færre unge enn eldre i Masseundersøkelsen mot livmorhalskreft.

Vi har to kjente måter å redusere livmorhalskreft på: gjennom vaksinering og gjennom screening. På sikt kan vaksinen sammen med screening så godt som utrydde denne kreftformen. For å nå målene må det gjøres mer for å øke deltakelsen ved begge disse forebyggende tiltakene.

HPV-vaksinen forebygger

HPV-vaksinen reduserer risikoen for HPV-relaterte kreftformer både for kvinner og menn. Vaksi-

nen reduserer risikoen for livmorhalskreft med over 70 pst. En undersøkelse som ble publisert i *British Medical Journal* i mars 2014 viser at vaksinen gir god beskyttelse mot utvikling av alvorlige forstadier til livmorhalskreft.

Fra 2009 har hvert årskull av 12 år gamle jenter blitt tilbudt HPV-vaksine som del av det norske barnevaksinasjonsprogrammet. Vaksinene er imidlertid godkjent for kvinner opp til 45 år og for gutter, men den enkelte må da selv betale for vaksinen. Folkehelseinstituttets årsrapport for HPV-vaksine viser at 71 pst. av alle jenter født i 1999 er vaksinert med tre doser. Andel jenter på 12 år som sier ja til tilbudet gjennom barnevaksinasjonsprogrammet, er økende.

Med dagens tilbud er Norge likevel på bunnen blant land Norge sammenligner seg med. I mars 2014 oppga Kreftregisteret at det var rundt 100 000 norske jenter som hadde latt seg vaksinere. Tallene er langt høyere og dekker flere alderskull i Danmark, Sverige, Canada og Australia – for å nevne noen.

Forskning

Ved innføringen av vaksinen i barnevaksinasjonsprogrammet i 2009 ble det opprettet et oppfølgingsprogram som omfatter en rekke forskningsprosjekter. Forskingen skal måle effekten av vaksinasjonsprogrammet, vaksinasjonsdekning og eventuelle vaksinebivirkninger.

Forslagsstillerne er opptatt av at forskningen følges opp og styrkes, og at forskningsresultatene brukes på en klok og god måte til beste for befolkningen og for pasienter som er rammet av livmorhalskreft og forstadier til livmorhalskreft.

Innhenting av årskull opp til 26 år

Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten kom med en metodevurdering på oppdrag fra Nasjonalt folkehelseinstitutt våren 2014 som viser at HPV-vaksine til jenter i aldersgruppen 16–26 år både er beskyttende og samfunnsmessig lønnsomt. Konklusjonene i rapportene gir en enda større trygghet på at innhenting av vaksinasjon vil være et godt sykdomsforebyggende tiltak. Resultatene fra metodevurderingen tilsier at dersom jenter mellom 16 og 26 år vaksineres mot HPV, reduseres antallet kvinner som utvikler forstadier til livmorhalskreft livmorhalskreft og forstadier til livmorhalskreft.

Forslagsstillerne vil påpeke at det haster med å sørge for at alle jenter/kvinner opp til 26 år får tilbud om gratis HPV-vaksine, inkludert de som tidligere

har takket nei til tilbudet gjennom barnevaksinasjonsprogrammet.

Det er rundt 270 000 jenter opptil 26 år i Norge som ikke har fått tilbud om gratis HPV-vaksine. Det vil si ni årskull fra de som fylte 18 år i 2014. Hvert årskull teller 30 000 jenter. For hvert år innhenting utsettes, er det 30 000 nye jenter som passerer 26 år og som derved ikke får tilbud om en innhenting av vaksine.

HPV-vaksinen er i dag tilgjengelig for alle på hvit resept, med en total kostnad på 3 500–4 000 kroner. Denne kostnaden medfører at vaksinen i praksis ikke er tilgjengelig for alle. Den sosiale dimensjonen utgjør dermed en viktig grunn til å tilby gratis HPV-vaksine til alle kvinner opp til 26 år, slik at alle får samme mulighet til å vaksineres uavhengig av økonomisk evne.

Kjønnsnøytral vaksinerer gir bedre infeksjonskontroll

Gutter kan også få HPV-relatert kreft og kan i tillegg være en smittekilde for jenter. Flere forskere anbefaler nå at også gutter får HPV-vaksinen.

Det er like mange menn og kvinner som blir smittet av HPV, og ifølge Kreftregisteret kan HPV-vaksinerer av gutter bidra til bedre infeksjonskontroll i befolkningen, i tillegg til at det vil redusere HPV-relaterte sykdommer hos menn. Hos menn kan HPV-infeksjon være årsak til kjønnsvorter, peniskreft, analkreft og noen typer øre-nese-halskreft.

Det er liten grunn til å vaksinere bare én gruppe i samfunnet når man vet at også andre grupper kan være smittebærere. For kvinner kan det være vanskelig å forstå hvorfor ansvaret for å redusere spredning bare skal ligge hos dem. For menn kan det være vanskelig å forstå at de ikke har rett til den samme beskyttelsen som kvinner. Mange land har allerede kommet med klare anbefalinger om vaksinerer av menn, og i Australia ble gutter inkludert i barnevaksinasjonsprogrammet i 2013.

Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten arbeider med en metodevurdering av den beskyttende og samfunnsøkonomiske effekten av å inkludere gutter i vaksinasjonsprogrammet. Kreftforeningen arbeider for at det også vurderes å tilby gutter gratis vaksine. Forslagsstillerne avventer Kunnskapssenterets metodevurdering og peker på viktigheten av at resultatene i denne rapporten brukes for å videreutvikle det kreftforebyggende arbeidet.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen i statsbudsjettet for 2016 legge frem forslag om at alle jenter/kvinner opp til 26 år får tilbud om gratis HPV-vaksine, inkludert de som tidligere har takket nei til tilbudet gjennom barnevaksinasjonsprogrammet.
2. Stortinget ber regjeringen vurdere innføring av kjønnsnøytral vaksiner og komme til Stortinget med et forslag til innføring av et slikt tilbud.

28. januar 2015

